

Projectes amb ànima

L'aprenentatge per projectes implica l'alumnat en la resolució de situacions conflictives i reptes cognitius ja que han de donar resposta a preguntes mitjançant l'aplicació dels seus coneixements i recursos, la investigació, la reflexió i la cooperació activa.

Aquesta metodologia d'ensenyament-aprenentatge no és un concepte nou en l'àmbit de l'ensenyament, però pels seus fonaments científics i bons resultats està adquirint rellevància entre les tendències educatives actuals. **Parteix de la premissa, sobradament contrastada, que l'aprenentatge sempre és més eficaç quan es basa en experiències que interpel·len l'alumne de manera directa;** així l'estudiant és part activa del procés de planificació, producció i comprensió dels seus propis aprenentatges. Qualsevol procés d'aprenentatge, **si està basat en els interessos de l'alumnat, és més efectiu, perquè un alumnat motivat i interessat pels aprenentatges proposats, gairebé sempre obté uns resultats d'aprenentatge millors.**

L'objectiu de l'ensenyament el traslladem, doncs, de la matèria concreta als propis processos d'aprenentatge i desenvolupament per tal de democratitzar l'educació i fer partícips als alumnes de la presa de decisions, i així formar una ciutadania involucrada i motivada per tots aquells processos que els envolten. **Aquest canvi serveix també per trencar amb les relacions de poder verticals** que tradicionalment hi ha a les aules (on el professorat imposa continguts i tasques i, de l'alumnat, només se n'espera que les assumeixin) **i passar a relacions de respecte i col·laboració mútua, fomentant la iniciativa personal, el contacte amb la realitat i el sentit crític.** Així doncs, es necessiten materials oberts que serveixin de suport, tant per al professorat com a l'alumnat, per a poder assolir significativament els diferents aprenentatges en funció de

cada projecte i activitat.

De la mateixa manera que els materials són oberts, assumim que no hi ha unes respostes específiques que siguin les adequades ni uns camins concrets a seguits per arribar als objectius finals. **Les respostes també són obertes** per tal de fomentar el pensament crític i la creativitat tot potenciant la recerca activa d'informació, així com la seva comprensió. **Això influeix de manera directa en l'avaluació, en la qual els exàmens perden gairebé totalment la seva rellevància.**

Ensenyament i avaluació són dues cares d'una mateixa moneda. Entre les dues és necessari que existeixi una correlació absoluta: la nostra manera d'ensenyar ha de determinar la nostra manera d'avaluar perquè, de manera inevitable, la forma com avaluem condiciona la manera d'aprendre dels nostres alumnes. Com que el focus de l'ensenyament ha passat dels continguts a les competències, ja no podem valorar la capacitat dels estudiants per memoritzar i repetir continguts i considerar-ho una avaluació adequada. El que volem avaluar és com s'aprèn i què s'aprèn durant tot el projecte, i també les relacions establertes entre els estudiants dins del propi grup, el canvi actitudinal experimentat, la capacitat de pensament crític... i per tal de poder dur això a terme, necessitem mecanismes d'avaluació alternatius als exàmens convencionals. Es tracta de fomentar una avaluació alternativa per a un ensenyament alternatiu.

Tot i que hi ha multitud de raons per a avaluar el procés d'aprenentatge, val la pena destacar-ne com a mínim dues: d'una banda, la necessitat de regular l'aprenentatge per detectar les dificultats en què els estudiants es puguin trobar i així poder ajudar-los a resoldre-les; de l'altra, l'obligació d'informar l'alumnat i les famílies dels resultats que genera aquest aprenentatge i del seu desenvolupament al llarg del curs.

LA CIUTAT-ESCOLA: ESPAI PERSONAL I SOCIAL

Un espai de desenvolupament personal i social que defineix i impregna els diferents temps i entorns d'aprenentatge.

DOS TEMPS DE TREBALL

GLOBAL

per al desenvolupament del pensament complex, l'atribució de la funcionalitat i la integració dels coneixements

ESPECÍFIC

per garantir la sistematització i la personalització dels aprenentatges

PEDAGOGIA DE PROJECTES I EL MÈTODE CIENTÍFIC

Estratègia articuladora de les activitats d'aprenentatge a partir de situacions de la realitat com a objecte d'estudi.

PERSONALITZACIÓ DE L'APRENENTATGE A TRAVÉS DE L' ACCIÓ TUTORIAL ORIENTADORA

L'acompanyament de l'alumne és personalitzat i individualitzat durant tota la vida escolar, tenint en compte les seves característiques singulars.

ACOMPANYAMENT PERSONAL I SOCIAL

ACOMPANYAMENT ACADÈMIC

ACOMPANYAMENT ORIENTACIÓ VOCACIONAL/ PROFESSIONAL

CONTRACTE DIDÀCTIC ALUMNE + TUTOR

DOSSIER D'APRENENTATGE PERSONAL

AVALUACIÓ CONTINUADA TRANSPARENT

UN PROJECTE SÒLID I UNA METODOLOGIA PRÒPIA

Aquesta mirada i nova metodologia ens encamina a educar el nostre alumnat per a la vida, per al seu desenvolupament integral i fer que esdevinguin ciutadans íntegres, responsables i actius en la nostra societat.

Però en pensar en el futur ens sorgeixen dubtes i preguntes: Quina societat? Quins seran els reptes del futur?

Clarament, la incertesa creix al voltant d'aquestes preguntes. És per això que des de fa un temps, des de la Fundació Escoles Garbí, tenim presents els **Eixos per al Desenvolupament (EPD)**, que ens encaminen a treballar, dins els projectes, els processos educatius vinculats a la solidaritat, la pau, el desenvolupament humà sostenible i l'anàlisi de les desigualtats globals. Tenim present que els projectes han de tenir ànima.

Això no vol dir pas que abans a les nostres escoles no es tingués en compte l'educació en valors més enllà dels elements purament curriculars. Al contrari, de fet la **Vida Social** de l'Escola, element puntal des dels seus inicis, és una mostra ben clara que Pere Vergés considerava imprescindibles aquests valors per formar ciutadans responsables i crítics de la societat d'aquell moment.

Som conscients que els projectes han de tenir ànima si volem aconseguir educar el nostre alumnat en aquests valors tan essencial per a la societat actual i futura; per això darrerament hem concretat quins són els eixos que mirem d'integrar de manera orgànica ens el projectes dels diferents cursos.

1. Drets humans, ciutadania i governança.
2. Cultura de la Pau.
3. Sostenibilitat econòmica i social.
4. Interculturalitat
5. Perspectiva de gènere.

6. Medi ambient, territori i naturalesa.

Aquests eixos transversals estan relacionats bàsicament amb les finalitats educatives de ciutadania, convivència i compromís, i respecte i solidaritat, les quals vetllen per fomentar una ciutadania crítica, responsable, solidària i activa. I això només és possible quan actuem de manera no violenta i promocionem la pau; quan promovem les relacions equitatives en l'àmbit econòmic i de consum; quan establím relacions igualitàries i inclusives per construir una democràcia plural i diversa; quan eliminem les discriminacions per raons de gènere, o bé, opcions afectivo-sexuals; i quan prenem consciència i desenvolupem els valors necessaris per fer front a l'emergència climàtica que ens envolta per poder millorar el benestar de les societats actuals i, sobretot, de les generacions futures.

En dotar d'ànima els projectes afavorim que el nostre alumnat estigui preparat per enfrontar-se als reptes del futur que, de ben segur, tindran a veure d'una manera o altra amb aquests eixos que ens ajuden a coordinar-nos com a societat i a caminar plegats cap a la resolució de problemes. El món, cada cop més globalitzat, necessita ciutadans amb una competència global cada vegada més desenvolupada, que puguin donar respostes respectuoses, creatives i efectives als reptes que ens trobarem i que, com és evident, ja ens hem començat a trobar.

El Menjador, un espai per a educar ciutadans

A les nostres escoles el menjador és l'eix central, nucli de transparència i circulació que, a mode d'àgora o de plaça major, es converteix en l'espai de convivència i de reunió, en un espai per desenvolupar la Vida Social i també per acollir actes, celebracions i representacions i per a fer exposicions i informar-se. Amb la voluntat de compartir amb la comunitat educativa què fem i com ho fem, i fruit d'una sinèrgia creativa entre diferents àmbits de les nostres escoles, es va presentar el passat dissabte 17 de novembre l'exposició "El menjador, un espai per educar ciutadans" a la Facultat de Psicologia, Ciències de l'Educació i l'Esport de la Universitat Blanquerna-Ramon Llull. En aquest context mostràvem (en diferents formats: vídeos, pòsters, utillatge...) la diversitat de funcions del nostre menjador i com aquestes el converteixen en l'epicentre de les nostres escoles i en un espai educatiu de primer ordre. Així doncs, en aquesta exposició es mostrava la importància del menjador com a "hora lectiva" (més que un menjador, saber ser i saber estar); també el menjador com a espai on es desenvolupa la Vida Social (l'àgora de la Ciutat-escola); el Menjador com a espai informatiu i on es reuneix la comunitat educativa; i en darrer lloc, el Menjador com a nucli de transparència i circulació de l'edifici. La finalitat d'aquestes jornades era mostrar a la comunitat educativa entorns i espais generadors d'aprenentatge innovadors com és l'espai dels nostres menjadors, que va tenir una gran acollida i va generar molt d'interès entre els assistents. Continuem doncs exportant el nostre model com a símbol d'innovació i referent dins de la comunitat educativa.

Garbí Pere Vergés participa a la 7a Jornada d'Intercanvi d'Experiències d'Aprenentatge Servei

El passat divendres 19 d'octubre, les escoles Garbí Pere Vergés vàrem participar a **7a Jornada d'Intercanvi d'Experiències d'Aprenentatge Servei (Aps)**, celebrada a la Facultat d'Educació de la Universitat de Barcelona.

L'acte va comptar amb diversos espais de trobada, reflexió i diàleg entre persones i entitats que duem a terme activitats d'aprenentatge servei a les nostres aules i barris, i vam poder participar en diversos tallers i també en destacades ponències, com la impartida pel Dr. Àngel Castiñeira (professor del Departament de Ciències Socials d' ESADE, director de la Càtedra Lideratges i Governança Democràtica).

D'aquesta experiència marxem amb noves eines, coneixements i somnis per continuar fent créixer les experiències d'aprenentatge servei a les nostres escoles, les quals no sols contribueixen a la millora i benestar de les nostres comunitats, sinó que també fan créixer les habilitats i competències dels nostres alumnes.

Programes de compromís social

“Fer de voluntària és el que em fa feliç de veritat”, comentava la Mariona, alumna de primer de batxillerat de l’escola Garbí Pere Vergés d’Esplugues, el passat mes de març, a la Jornada “Herois” que vam celebrar a l’Auditori de la Pedrera, davant d’una sala amb més de 150 persones

(<http://www.escolesgarbi.cat/esplugues/?s=Herois>). La recerca ja fa anys que corrobora que el voluntariat millora la qualitat de vida d'aquells que en fan i els experts ja el consideren un indicador de felicitat (Wallace & Florian, 2009).

Segons el diccionari de l'Institut d'Estudis Catalans (DIEC), el voluntari -ària és “[el] que s’ofereix lliurement a fer una cosa o a col·laborar en alguna tasca sense ésser-hi obligat”. A les Escoles Garbí-Pere Vergés, els alumnes desenvolupen tot un conjunt de tasques de voluntariat que s'emmarquen en la Vida Social, l'única estructura on es poden preparar els homes del demà (Vergés, 1947, p. 72). L'objectiu últim de la Vida Social és educar persones reflexives, amb valors i criteri, i compromeses amb el món que les envolta, però també ho és promoure en l'alumnat la reflexió sobre les desigualtats socials i econòmiques de la societat, el foment de la solidaritat i la col·laboració amb aquells col·lectius més necessitats i vulnerables.

La Vida Social està estretament lligada amb un dels àmbits vertebradors del Projecte Pedagògic de l'escola, que és el de l'ètica, definida pel mateix Pere Vergés com “[...] una ètica, mitjançant la qual, l'impuls es converteix en força distributiva per l'acció que conté la reflexió; una exigència constant, amb què no hi ha abandonament ni deixadesa, l'esforç superador de la qual és l'obra d'una voluntat intel·ligent; una moral per la qual s'abandona la lluita egoista per l'estímul personal d'una millora individual i col·lectiva” (Vergés, 1947, p. 72).

Les activitats de Vida Social podríem emmarcar-les en allò que a nivell teòric es coneix com “Activitats d'Aprenentatge-Servei” (APS), definides per Martínez i Puig (2011) com “una proposta educativa que combina processos d'aprenentatge i de servei a la comunitat en un sol projecte ben articulat, en el qual els participants es formen tot treballant sobre necessitats reals de l'entorn amb l'objectiu de millorar-lo”

(p. 12). Acompleixen també aquells requisits que aquests mateixos autors assenyalen com imprescindibles perquè siguin activitats educatives plenes, que són la funcionalitat -en relació al desenvolupament personal dels aprenents- i la projecció cívica -que farà que augmenti el seu poder formatiu i donarà l'encaix social que ha de tenir l'acció humana. I segueixen també aquell famós principi postulat per John Dewey (1995) de "Learning by doing" (o "aprendre tot fent"), que defensa un aprenentatge pràctic del sentit de la responsabilitat a través de la convivència i la cooperació, amb la finalitat de millorar individualment i col·lectivament.

D'aquesta manera, el nostre alumnat du a terme tota una sèrie d'activitats per la millora de la comunitat educativa a l'interior de l'escola -com són el desenvolupament de càrrecs de lideratge, de dinamització cultural i científica i de funció organitzativa- i també tota una sèrie d'activitats que repercuteixen directament en la millora de l'entorn social dels nostres centres. I ho fan des que són ben petits: primer realitzant tasques d'ordre dins l'entorn propi i, a poc a poc, es fa més complexa la seva responsabilitat tot obrint-se cap a un entorn conegut però no tan pròxim, i després fixant-se en els companys més grans de l'escola -els quals esdevenen un model positiu transcendent - que duen a terme totes aquestes accions de voluntariat.

Per dur a terme les activitats de Vida Social, l'alumnat té assignat un número d'hores concret al llarg del curs. Les tasques són escollides en funció dels seus interessos i preferències. Tot i això, molts dels nostres alumnes van decidir, ja fa uns quants anys, que no en tenien prou amb les hores programades i que volien dur a terme més tasques de voluntariat fora d'horari escolar i, fou així, com nasqueren les comunitats solidàries de les nostres dues escoles: "Imagine" <http://imagineescolagarbi.blogspot.com/i> i "Voluntariat" <http://www.escolesgarbi.cat/badalona/tag/voluntariat/>. Són activitats de compromís social de diferent

tipologia i concreció, però tenen en comú aquesta preocupació pel bé social comunitari i la plena implicació d'aquells que les duen a terme -que no escatimen temps i esforços per dissenyar, organitzar i participar-hi, sigui quina sigui l'activitat i encara que sigui fora d'horari escolar -tardes, caps de setmana o festius de tota mena-.

Algunes d'aquestes activitats són:

- Organització de campanyes de recollida d'aliments, joguines i targetes de metro per al Casal d'infants de Badalona i Esplugues.
- Activitats de recollida de fons per a "La Marató" de TV3, per al "Pediatric Cancer Center" o "La Festa de la Solidaritat", que té com a objectiu recollir diners per diferents causes socials (com la dels refugiats).
- Col·laboració amb Fundacions que vetllen per la cura de les persones, com la "Fundació Finestrelles" (que promou la integració social de les persones amb discapacitat psíquica), la Fundació Santa Clara (encarregada de vetllar per la protecció de persones grans o gent incapacitada) i Càritas.
- Col·laboració amb l'Hospital "Sant Joan de Déu", participant en tasques quotidianes del centre, organitzant tallers per als nens i les nenes hospitalitzats i participant en activitats orientades a la recaptació de fons com "l'Encesa de llums" de l'arbre de Nadal, la "Barcelona Màgic Line", o "Neda per un somni".
- Sessions d'alfabetització d'immigrants de la ciutat d'Esplugues, alfabetització digital per als usuaris del "Casal d'avis de Can Clota"
- Participació com a voluntaris en la "Setmana de la Gent Gran" organitzada per l'ajuntament d'Esplugues.
- Organització i participació d'unes Jornades de Robòtica al "Institut Guttman".
- Col·laboració amb protectores d'animals, fent tasques de

rehabilitació i manteniment d'espais, i també de cura i ensinistrament d'animals.

“I believe that education is a regulation of the process of coming to share in the social consciousness; and that the adjustment of individual activity on the basis of this social consciousness is the only sure method of social reconstruction”, afirmava Dewey (1897). I apunten també els experts que el treball que es basa en projectes socials i valors, com el compromís cívic, condueixen també a l'aprenentatge de la democràcia. (Edelstein, 2011).

Homes i dones del demà. País de futur. Fomentant l'esperit crític

En el marc de les sessions *Homes i dones del demà. País de futur* els alumnes de primer i segon de batxillerat de les escoles Garbí Pere Vergés han participat un debat amb responsables dels grups polítics representats al Parlament de Catalunya.

La periodista Mar Galtés, antiga alumna i patrona de la Fundació, ha moderat la sessió en la qual David Bertran de Ciudadanos, Mònica Sales de Junts X Catalunya, Rut Ribas d'Esquerra Republicana, Jordi Terrades del Partit dels Socialistes de Catalunya, David Cid de Catalunya en Comú-Podem i Jordi Roca del Partit Popular han pogut respondre les preguntes que els alumnes havien preparat per a l'ocasió i també debatre amb tot el públic assistent, en una sessió intensa i molt participativa.

Acostar l'actualitat a l'escola i promoure l'esperit crític forma part de les finalitats educatives del nostre Projecte Pedagògic. A través de la competència ciutadana l'Escola vol formar ciutadans responsables i lliures que siguin conscients del món que els envolta i exerceixin els seus drets i deures, sempre potenciant el diàleg i la mediació en la resolució de conflictes.

Jornada educativa de reflexió i debat a la URV

El passat dimarts 10 d'abril, l'Escola Garbí Pere Vergés va participar a

“La Jornada de reflexió i debat: Podem treballar la realitat política i social a les escoles? Com fer-ho?”, organitzada pel grup [ISOCAC](#) i l'Àrea de Didàctica de les Ciències Socials de la Universitat Rovira i Virgili de Tarragona. La Jornada va comptar amb les ponències de membres de la comunitat universitària: la Dra. Montserrat Oller i el Dr. Josep Maria Pons, membres d'organitzacions de renovació pedagògica com [Rosa Sensat](#), representants del Departament d'Ensenyament i per professorat de la nostra l'escola.

L'equip d'innovació de la Fundació Escoles Garbí va recollir l'experiència dels nostres equips d'Educació Infantil, Primària i Secundària, i va presentar una ponència titulada “Com tractar a educació infantil i primària una realitat actual: els fets d'octubre de 2017. Un exemple des de les escoles Garbí Pere Vergés”. La Jornada, enfocada

fonamentalment vers l'alumnat de Grau d'Infantil i Primària i a la Comunitat Educativa en general, va permetre reflexionar al voltant de l'ensenyament de l'actualitat social a l'aula, sobre la situació de l'escola catalana després dels fets d'octubre i també com treballar a l'aula temes socialment controvertits. Garbí Pere Vergés va aportar un exemple de com el nostre Projecte Pedagògic fomenta els valors democràtics – la responsabilitat, el respecte, el diàleg i la capacitat crítica i autocrítica- i com contribueix al desenvolupament competencial de l'alumnat.

[Ponència URV-Pensament Crític](#) from [FUNDACIÓ ESCOLES GARBÍ](#)

La Vida Social: aprenentatge-servei a la biblioteca escolar

Dissabte dia 7 d'abril, l'equip de biblioteques va participar a la II Trobada [Bibliomèdia](#): Píndoles de petites grans activitats. Aquesta trobada va ser organitzada pel Grup Bibliomèdia, un àmbit de treball de la [Federació de Moviments de Renovació Pedagògica de Catalunya](#), format per persones dedicades a l'educació, les quals treballen per a establir i consolidar la biblioteca escolar en centres educatius d'Educació Infantil, Primària i Secundària.

En aquesta segona trobada van escollir quatre escoles perquè expliquessin alguna experiència o activitat que s'hagués organitzat des de la biblioteca escolar. L'equip de biblioteca de les nostres escoles hi van fer una exposició sobre la Vida Social i com, a través de l'aprenentatge-servei, aconseguim

involucrar els nois i noies de l'escola a les diferents tasques per tal de desenvolupar la seva responsabilitat i autonomia.

Les nostres escoles van ser fundades pel mestre Pere Vergés, director de l'antiga Escola del Mar. La seva pedagogia es basava en els principis de l'escola activa, herència del moviment de renovació pedagògic de l'Escola Nova.

La biblioteca és un dels àmbits que afavoreix millor el concepte d'escola activa i, per això, sempre ha estat considerada una peça indispensable, no només pel foment de la lectura, la cerca i l'avaluació de la informació, sinó com un engranatge clau en la Vida Social de les nostres escoles.

La Vida Social és necessària pel funcionament de l'escola. Una de les seves activitats són els Càrrecs, que són coordinats pel professorat. Tots els nois i noies, des dels tres anys, exerceixen determinats càrrecs durant un període concret de temps. Hi ha dos tipus de càrrecs que formen part d'aquesta gran estructura que és la ciutat-escola; per una banda, hi ha els de funcionament (com els jardiners, bibliotecaris o cronistes) i, per l'altra, els de govern o representació (com els representants de classe o caps de color).

Els bibliotecaris ajuden al funcionament de la biblioteca tot i donant suport a la gestió del préstec, la selecció de noves adquisicions i també col·laboren amb la creació d'activitats de foment i dinamització de la lectura. Al mateix temps, esdevenen punts de connexió indispensables a l'hora d'establir vincles entre l'alumnat i la biblioteca.

Així, mitjançant la Vida Social, els alumnes adquireixen compromís i responsabilitat i, alhora, posen en pràctica les seves habilitats socials tot desenvolupant la seva autonomia i capacitat de resolució de problemes.

Pedagogia ocasional, una font d'aprenentatge

XV Jornades Internacionals de Recerca en Didàctica de les Ciències Socials

RESUM

Els mestres sabem que la vida real -entesa com allò que passa al nostre voltant- és una de les principals fonts d'aprenentatge de tot allò que és significatiu per a l'infant. I com que l'escola ha de ser un context ben integrat a la realitat, no pot quedar al marge de les coses que succeeixen, però cal que adeqüi totes les situacions de la realitat a l'edat dels infants. Per altra banda, les ciències socials els han de permetre conèixer com són, com viuen, ja sigui aquí o a qualsevol altre part del món. I els han de sensibilitzar sobre la pluralitat i la diversitat que hi ha, i sobre si tots vivim en les mateixes condicions. En aquest context, i en commemoració del Dia Internacional del drets dels infants, celebrat el passat 20 de novembre, els alumnes d'infantil de l'escola Garbí Pere Vergés d'Esplugues han reflexionat sobre com viuen ells i com ho fan els nens i nenes d'altres parts del món. L'objectiu no era solament que els infants coneguessin altres indrets i es sensibilitzessin de les realitats d'altres infants al mateix temps que valoraven el propi entorn, sinó que també preteníem ajudar-los a despertar el seu esperit crític i a saber opinar i respectar les opinions dels altres. Per dur a terme aquesta activitat, van partir de l'anàlisi d'algunes de les imatges del treball

“Escoles d’altres mons” del fotògraf Kim Manresa, imatges a partir de les quals els infants s’han interrogat, han intercanviat opinions, han desvetllat el seu esperit crític, interioritzant el valor de la solidaritat i l’empatia, al mateix temps que han après a valorar l’art de la fotografia, tot gaudint del procés d’aprenentatge.

[XV Jornades Internacionals de Recerca en Didàctica de les Ciències Socials](#) from [FUNDACIÓ ESCOLES GARBÍ](#)

Autors

Rosa Ricol, Cap d’Estudis i Coordinadora d’educació infantil de l’Escola Garbí Pere Vergés Esplugues

Maria Tarragó, mestra d’educació infantil de l’Escola Garbí Pere Vergés Esplugues

Mireia Vila, mestra d’educació infantil de l’Escola Garbí Pere Vergés Esplugues

Montserrat Yuste, Responsable d’àmbit social de la Fundació Escoles Garbí.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Benejam, P. (2014). *Quina educació volem?* Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat.

Bueno, D. (2017). *Neurociència per a educadors.* Barcelona: Associació de Mestres Rosa Sensat.

Carpena, A. (2015). *L’educació en l’empatia és possible.* Vic: Eumo

Egan, K. (1991). *La comprensión de la realidad en la educación infantil.* Madrid: Morata.

Feliu, M y Jiménez, L (Coords.) (2015). *Ciencias sociales y educación infantil. Cuando despertó el mundo estaba allí.* Barcelona: Graó.

Fundació Escoles Garbí (2010). *Projecte Pedagògic Fundació*

Escoles Garbí.

Fundació Escoles Garbí (2015). *Projecte Pedagògic Fundació Escoles Garbí.*

Fundació Jaume Bofill (2012). Els set principis de l'aprenentatge. Traducció i adaptació a partir dels continguts de *The Nature of Learning: Using Research to Inspire Practice*, OECD Publications, 2010.

http://www.fbofill.cat/sites/default/files/ILE_%20Els%207%20principis%20de%20l%27aprenentatge_0.pdf

Vygotsky, L. S. (1978). *Mente y sociedad*. Cambridge, Mass.: Universidad de Harvard.

XV Jornades Internacionals de Recerca en Didàctica de les Ciències Socials

PEDAGOGIA OCASIONAL A SECUNDÀRIA

Resum

La formació de l'alumnat per a una ciutadania democràtica és una de les idees bàsiques del nostre projecte pedagògic. "Es tracta de preparar persones que sàpiguen pensar i gestionar les situacions que l'envolten" (PPF Pere Vergés, 2010), i això no es pot fer aïllats de l'entorn social, polític i econòmic del nostre país. Per aquest motiu, quan van esclatar la

primera onada de detencions a polítics catalans, vam activar el que anomenem pedagogia ocasional. Calia ajudar a aquest alumnat a desenvolupar la que serà una de les eines més fonamentals per a la vida en democràcia com és la formació del seu pensament crític, i a gestionar el que en educació entenem com a llibertat, que és la capacitat de pensar per un mateix i decidir (Benejam, 2014). Així doncs, a petició de l'alumnat, vam idear tota una sèrie d'activitats que ens ajudessin a encarar el tema de la manera més imparcial possible. Primer de tot vam reflexionar sobre què és el pensament crític i quins són alguns dels seus indicadors; després vam recórrer a l'anàlisi de documents supranacionals com la Declaració dels Drets de l'Home i del Ciutadà i vam escoltar veus d'entitats suprapolítiques com Amnistia Internacional; a continuació vam analitzar les portades de premsa tant estrangera com nacional, investigant qui hi ha al darrera de cadascuna d'elles, les intencionalitats, els buits i les invisibilitats; posteriorment vam debatre a classe i finalment, els alumnes van consensuar i elaborar un manifest, que ha quedat publicat al Web de l'escola.

[XV Jornades Internacionals de Recerca en Didàctica de les Ciències Socials](#) from [FUNDACIÓ ESCOLES GARBÍ](#)

Autors

Sergi Fioravanti, Cap d'Estudis de Secundària de l'Escola Garbí Pere Vergés Esplugues

Àlex López-Duran López, Coordinador de Secundària de l'Escola Garbí Pere Vergés Esplugues

Montserrat Yuste, professora d'educació secundària de l'Escola Garbí Pere Vergés Esplugues.

REFERÈNCIES BIBLIOGRÀFIQUES

Benejam, P. (2014). *Quina educació volem?*. Barcelona: Rosa Sensat.

Pagès, J. (1997). La formación del pensamiento social. Dins *Enseñar y aprender ciencias sociales, geografía e historia en la educación secundaria* (pp. 151–168). Barcelona: ICE Universitat de Barcelona.

VVAA (2010). *Projecte Pedagògic Fundació Escoles Garbí*. Educaweb

Casas, M., Barceló, V., Bosch, D., Canals, R., Domènech, A., Freixenet, D., Gonzàlez, N. & Oriol, M. (2005). Ensenyar a parlar i a escriure ciències socials. *Barcelona: Rosa Sensat*.